

Asia

Brexit; Solidaarisuusrahasto; Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 2012/2002 muuttamisesta taloudellisen tuen antamiseksi jäsenvaltioille niihin kohdistuvan vakavan taloudellisen rasisitteen kattamiseksi Yhdistyneen kuningaskunnan erotessa unionista ilman sopimusta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kesäkuun 2019 (Artikla 50) Eurooppa-neuvosto vahvisti EU:n kantojen Ison-Britannian eroprosessin pysyvän ennallaan. EU odottaa UK:n uuden hallituksen konkreettisia ehdotuksia tilanteen ratkaisemiseksi ja on valmis keskustelemaan niistä rakentavasti. Samanaikaisesti EU ja jäsenvaltiot viimeistelevät tarvittavat toimenpiteet varautumiseksi sopimuksettomaan eroon.

Komissio on antanut 4. syyskuuta 6:nneen UK:n EU-eroon varautumispaketin. Paketti sisältää viisi lainsäädäntöehdotusta, joista osa liittyy jo aiemmin hyväksytyihin mukautuksiin eri sektoreilla ja kaksi koskee uusia ehdotuksia sopimuksettoman EU-eron haitallisten seurausten lieventämiseksi jäsenvaltioissa. Uudet ehdotukset koskevat Euroopan globalisaatiorahastoa ja Euroopan solidaarisuusrahastoa. Molemmat oli tarkoitus hyväksyä 31.10.2019 mennessä siten, että asetusmuutokset olisivat tulleet voimaan sopimuksettoman eron tilanteessa silloin kun EU:n perussopimuksen soveltaminen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan päättyy. Euroopan globalisaatiorahastoa koskeva muutos on saanut jäsenvaltioiden tuen ja hyväksyttäneen asetetussa aikataulussa.

Sen sijaan Euroopan solidaarisuusrahaston muuttamiseksi annetun ehdotuksen käsittely neuvoston ns. Art.50-työryhmässä on pysähtynyt. Jäsenvaltioiden komission ehdotukseen liittyvien näkemuserojen vuoksi Coreper (Art.50) linjasi 26.9., että sitoumus talousarvion puitteissa tapahtuvan tuen antamiseksi kaikille vakavia seurauksia sopimuksettoman eron tilanteessa kohtaaville maille tullaan antamaan asianmukaisella tasolla. Asiaan palataan soveliaana ajankohtana. Myös keinoihin (olemassa olevat tai uusi instrumentti) palataan.

Seuraavat EU:n Brexit-toimintalinjoja koskevat päätökset tehdään näillä näkymin lokakuun (Artikla 50) Eurooppa-neuvostossa 17.-18.10.

Suomen kanta

Suomi tukee EU-tason sopimusta periaatteista, joiden mukaisia kaikkien EU:n ja sen jäsenvaltioiden varautumistoimien tulee olla. Periaatteiden mukaan pahimpien

häiriöiden lieventämiseksi voidaan toteuttaa pääasiassa väliaikaisia toimia. Komission esittämä rajattu taloudellinen tuki UK:n EU-erosta eniten kärsiville jäsenvaltioille solidaarisuusrahastomekanismin kautta olisi sovittujen periaatteiden mukainen.

Komission ehdotus vaikuttaa lähtökohtaisesti perustelluilta, mutta siihen liittyy vielä selvitettäviä yksityiskohtia, kuten ennakkomaksujen korottaminen.

Pääasiallinen sisältö

Komissio antoi 4.9.2019 kuudennen varautumistiedonannon: ”*Valmistautuminen Yhdistyneen kuningaskunnan eroamiseen Euroopan unionista 1. marraskuuta 2019 (COM (2019) 394 final)*”. Sen mukaan sopimukseton eron uhka on todellinen ja kaikkien tasojen varautumistoimet tulee olla viimeistely 31.10 mennessä. Tiedonannossa todetaan selkeästi, että sopimukseton ero aiheuttaisi huomattavia häiriöitä useilla aloilla. Varautumistoimilla voidaan lieventää pahimpia seurauksia, mutta niitä ei voida kokonaan poistaa.

Sopimukseton eron haitalliset vaikutukset talouteen, työmarkkinoihin ja julkiseen talouteen olisivat joillekin jäsenvaltioille lyhyellä aikavälillä luonnonkatastrofeihin verrattava rasite. Vaikutukset kohdistuisivat myös julkisiin palveluihin, kuten rajatarkastuksiin, tulliasioihin ja välilliseen verotukseen EU:n ja UK:n välisen kaupan tärkeimmillä vienti- ja tuontipaikoilla.

Solidaarisuusrahasto perustettiin 2002 luonnonkatastrofien hätäapuinstrumentiksi. Vuosina 2002 – 2017 solidaarisuusrahastosta on tuettu jäsenvaltioita lähinnä maanjäristyksistä, tulvista ja myrskyistä aiheutuneiden tuhojen korjaamisessa noin 5,24 mrd. eurolla. Nyt solidaarisuusrahastosta annetun asetuksen soveltamisalaan ehdotetaan muutos, jotta UK:n EU-erosta jäsenvaltioille aiheutuvaa taloudellista rasitetta voitaisiin kompensoida ao. rahastosta.

Tuki olisi määrällisesti ja ajallisesti rajattu. Tukeen oikeutettuja olisivat ne jäsenvaltiot, joille UK:n EU-erosta aiheutuvat taloudelliset vahingot ovat joko enemmän kuin 1,5 mrd. euroa tai vähintään 0,3 prosenttia BKT:stä. Jäsenvaltion tulisi osoittaa aiheutuneiden julkisten lisämenojen määrä. Jäsenvaltioiden tulisi hakea tukea viimeistään 30. huhtikuuta 2020. Tukea myönnettäisiin vuosina 2019 – 2020 yhteensä enintään puolet rahaston vuotuisesta käytettävissä olevasta määrästä, joka on 500 milj. euroa 2011 hinnoissa (n. 592 miljoonaa euroa nykyhintoina).

Komission ehdotuksen mukaan samalla tulisi kasvattaa jäsenvaltioille suoritettavia ennakkomaksuja 25 prosenttiin korvattavista kustannuksista. Ennakot eivät kuitenkaan voisi olla enemmän kuin 100 miljoonaa euroa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 175 artiklan 3 kohta, tavallinen lainsäädäntömenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Odottaa ensimmäistä lukemista. Aluekehitysvaliokunta on vastuuvaliokunta, budjettivaliokunta antaa lausunnon.

Kansallinen valmistelu

Alue- ja rakennepolitiikan jaosto (EU4) 26.9.2019.

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

Komissio ehdottaa rahaston ennakkomaksuja varten varattavien vuotuisten määrärahojen kokonaismäärän kaksinkertaistamista 100 miljoonaan euroon ja enintään 50 milj. euron lisämäärärahoja vuoden 2020 talousarvioon. Ennakkomaksujen korottaminen edellyttää siten ylimääräistä 50 miljoonaa euroa maksusitoumus- ja maksumäärärahoina vuodesta 2020 eteenpäin.

Rahastolle vuosille 2019 ja 2020 myönnettyjä enimmäismäärärahoja ei esitetä muutettavaksi ja esitys pysyy siten monivuotisten budjettiraamien rajoissa.

Ilman esitettyä soveltamisalan muutosta mobilisoitavaksi tulevien solidaarisuusrahaston määrärahojen mittaluokkaa ei voida täsmällisesti arvioida luonnonkatastrofien ennakoimattoman luonteen vuoksi.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Ison-Britannian EU-eroproosessista on annettu 19.9.2019 tilannekatsaus E-jatkokirjeellä (E 125/2016 vp)

Suomen aiemmat peruskannat neuvotteluprosessiin, erosopimukseen ja tulevaan UK-suhteeseen on esitetty kootusti E-jatkokirjelmässä EJ 34/2017 vp – VNEUS2017-00787.

Asiakirjat

COM (2019) 399 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Eliisa Hujala TEM, eliisa.hujala at tem.fi, p. 029 506 4949
Neuvotteleva virkamies Petri Haapalainen TEM
EU-erityisasiantuntija Pasi Rantahalvari EUE

EUTORI-tunnus

EU/2019/1128

Liitteet

Viite

Asiasanat	brexit, jaosto alue- ja rakennepolitiikka (EU 4), koheesiopolitiikka, solidaarisuusrahasto, YAN Yleisten asioiden neuvosto, aluepolitiikka
Hoitaa	TEM, UM, VM, VNK
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, RUOKA, SM, STM, TPK, TULLI, VH, VTV, YM
